

DE NOORD-BRABANDER.

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

ORATIUS.

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Het mag thans als eene uitgemaakte zaak beschouwd worden: de scheuring, met zoo veel ophef bij hare geboorte aangekondigd, als den doodsteek aan de Kerk van Rome zullende geyen, is in haar eigen niet teruggezonden, zonder dat zij die Kerk het minste letsel heeft toegebracht; wat zeggen wij, juist na haar, in ekeren zin, eene dienst bewezen te hebben, door haar te zuiveren van een aantal leden, die door een kanker van opstand en beweging aange-token, niet dan met weêrzin het hoofd onder haar goddelijk gezag buigden, slechts naar eene gelegenheid, zochten om de vaan des oproers op te steken, en daarenboven nog onder de ge-rouwwe kinderen der Kerk onrust en twijfel rachten te strooijen. Te vroeg hebben de vijanden van Rome niet verheugd over eene ze-epiraal, die in hunne berooide hersenen, als vromdelijk gevolg van de duitsche bewe-ning moest behaald worden; te vroeg hebben den belagchlijken Ronge nageschreeuwd: Rome zal en moet vallen! Die verblinden! De vat had een' zoo digten sluier over hunne geest bedergehaald, dat zij niet inzagen, welke erklaring zich tot het verrigten van zulk een' beid, als de verminning der eeuwige rots, vden opgedaan en welke gereedschappen zij artoe aanbragten. Ja! zij waren blind, en ardoor ongevoelig voor de schaamte, van n zulke menschen hunne toewijding te schen-n, aan den aankoop en het onderhoud van lk gereedschap hun goed geld te verspillen. nu maar al te spoedig de uitkomst doet n, hoezeer zij zich vergist hebben, nu met t licht ook de schaamte is teruggekomen, len zij tot een ander uiterste over, en wer-n den eersten steen op dengenen, dien zij, g slechts eenige maanden geleden, op eenen on wilden verheffen, voor welken men van e zijden een onbekend dichterlijk vuur ont-ak, voor welken, als het ware, een nieuw woor-boek moest worden zamengesteld van toe-ehingen, lofspraken, vleijerij en vergodde-king. Rome heeft hunne pogingen gezien, schouders opgehaald en . . . . . gezwezen; zij zijn gevallen zonder nog de eer te mo-n genieten, van hunnen naam op het Vati-kan te hooren uitspreken. En toch hadden zij lke zoo gewenscht! Ronge en Czersky a dus alleen opgestaan, om eene belagche-ke bladzijde in Duitschlands geschiedenis te llen en een nieuw bewijs aan de wereld te eren, hoe onmagtig alle pogingen zijn tegen

de Kerk, die reeds zoo dikwijls aangevallen is geweest, doch altijd roemvol heeft gesegevierd.

Doch, zijn al de pogingen der scheurmakers ten opzichte der Kerk waarvan zij zich afscheid-den, nadat die Kerk hen reeds ten halve ver-stooten had, verijdeld; niet alzoo is het gelegen ten opzichte der staatkundige gesteltenis. De rationalistische kasten, waarvan Duitschland over-dekt is, hebben door de noodlottige aanmoediging, welke de nieuwe sectarissen van de tijdelijke magt genoten hebben, (eene aan-moediging welke zoo veel naberouw verwekt) eenen stouteren voet op het gebied der gods-dienstige, staatkundige en maatschappelijke we-reld gezet en geven thans aan de regeringen eene wezenlijke en maar al te gegronde reden tot onrust. Moeijelijk is het thans, den invloed te knijken, welken zij door die aanmoediging verkregen hebben en moeijelijk zal het zijn, de gevolgen, die daaruit kunnen voortspruiten, te weren. Die gevolgen zullen zich mettertijd maar al te zeer laten gevoelen en vele troonen op hunne grondslagen doen schudden.

Voor hem evenwel, die door de geschiedenis der eeuwen beter ingelicht is en dezelve van alle hartstogt en vooroordeel ontdaan, overweegt, hebben die gevolgen niet alleen eene schrik-barende zijde. Eene zoete hoop, eene blijde verwachting rijst achter die bergen van ramp-spoeden, ongelukken en omwentelingen op: namelijk de hoop en de verwachting, dat wanneer eenmaal de mensch moede zal zijn, zich zelf te verscheuren, afgemat van het worstelen tegen stormen, welke de mensch zelven verwekt heeft en dan, wanhopend, ooit de gewenschte zegepraal van rust en vrede te behalen, moedeloos om zich heen zal zien; zijn oog alsdan vallen zal op het eenig plegtanker van geluk, rust en vrede; op het middenpunt der catholijke een-heid, op Rome, in een woord: als op het eenig toevlugtsoord dat de schokken kan doen bedaren. Met overtuiging mag men dat tijdstip te gemoet zien en met dezelfde overtuiging zich verzekerd houden, dat Rome zich niet zal laten bidden; met blijdschap en innige vreugde hare armen zal opeuspreiden, om de geheele wereld in dezelve te omvatten en aan allen, die rust bij haar komen zoeken, die gewenschte rust en een onverstoortbaar geluk te schenken. Wan-neer dit gelukkig tijdstip zal aanbreken is in de geheimen eener alles beschikkende Voor-zienigheid verborgen; maar, mag men naar de teekenen des tijds redeneren, dan kan dit tijd-

stip zoo ver niet meer af zijn en deszells vervulling weldra de geheele wereld vernieuwen en in haar middelpunt, waaruit zij thans door zoo vele schokken gewelddadig gerukt wordt, herstellen.

AMERIKA.

De steamer Cambria den 26 dezer te Liverpool aangekomen heeft tijdingen uit New-York mede-gebracht tot ten 15 december. De amerikaansche dagbladen brengen de briefwisseling aan den dag, welke sedert 1842 tusschen de engelsche ministers en het amerikaansche cabinet heeft plaats gehad over de kwestie van Oregon. Het schijnt overigens teker te zijn, dat de onderhandelingen omtrent dat grondgebied op nieuwe grondslagen hervat zijn met den heer Packenham.

In geval dat een oorlog met Engeland te vree-zen zou zijn, zou het amerikaansch gouvernement aan het congres een voorstel doen tot ligting van 200.000 manschappen en tot eene aanzienlijke ver-meerding van stoomschepen, der verdedigings-middelen ter zee en der versterkingen binnenslands.

De amerikaansche dagbladen beginnen van de aan-sluiting van Mexico aan de Vereenigde Staten te spreken als van eene gebeurtenis, welke zich na minder of meer tijdsverloop zal verwezenlijken, en voor goed den vrede tusschen de twee staten moet bestendigen en hun een middel aan de hand doen, om zich tegen de aanmatigingen der euro-pesche staten te verzetten.

Een lid van het congres, de heer Ingersoll, heeft aan de kamer der Vertegenwoordigers een adres ingediend van amerikaansche burgers, het grond-gebied van Oregon bewonende, welke vragen dat dit uitgestrekt land tot een afzonderlijken Staat gevormd worde, onder de bescherming van de roemvolle amerikaansche vlag en met uitsluiting eener trotsche en heerschzuchtige vreemde mogend-heid.

De tijding der blokkade van Plata is te New-York ontvangen en wordt aldaar beschouwd als eene aanleiding tot vermeerdering der koelheid welke tusschen Amerika en Engeland bestaat.

De president van Texas, Jones, heeft eene pro-clamatie uitgevaardigd, waarbij de 15 december wordt bepaald, als de dag, waarop de verkiezing van een n gouverneur, ondergouverneur, der se-cretarissen en vertegenwoordigers bij de wetgevende vergadering van Texas zal plaats hebben.

CHINA.

De tijdingen uit China loopen tot den 15 dezer. Een hevige brand was te Canton uitgebarst, ver van de woning des engelschen consuls. De consuls van Engeland en Amerika te Canton zijn in onderhandeling met de overheden, tot de op-heffing van de belemmeringen, welke nog op de vreemdelingen drukken. Tot heden hebben de vreemdelingen geen verlof om door Canton te gaan. Dezelfde belemmeringen, die twee eeuwen geleden bestonden, zijn nog van kracht, hetgeen steeds

